

NYTT FRA FORENINGENE

Sørlandets Geologiforening – 10 års beretning.

I dagene 3.-5. oktober 1969 ble det arrangert et seminar i geologi på Evje. Initiativtagere var Studiesamnemnda for Agder-fylkene i samarbeid med Universitetet i Oslo, studiekonsulenten i Aust-Agder og lokale interesser i Evje/Hornes. At Evje ble stedet for dette tiltaket var naturlig på bakgrunn av den mangeårige interesse for mineraler og geologi som det var der.

Oppslutningen om seminaret ble meget god, idet nær 100 personer meldte seg. Studiekonsulent Paul Hals var kursleder, og forelesere var konservator Inge Bryhni, vit.ass. Ole Frigstad og mineralog Borghild Nilsen, alle fra Universitetet.

På seminaret ble tanken om å stifte en geologiforening lansert. Til å forberede dette ble det nedsatt et arbeidsutvalg bestående av Søren Østerhus, Theodor Gautestad, Arthur Landsverk, Orest Landsverk og Peder Tvedt.

Arbeidsutvalget innkalte til stiftelsesmøte på Evje skole 27. mai 1970. Ca. 40 interesserte møtte. Møtet ble betraktet som et årsmøte slik at man kunne foreta valg.

Møtet var enig i at en forening skulle dannes. Arbeidsutvalgets forslag til vedtekter ble drøftet og med noen endringer vedtatt.

Det første styret ble bestående av:

Peder Tvedt, formann

O.A. Vatnestrøm, Thorbjørn Iveland, Utede Lange Nilsen og Jan Kåre Haugland som styremedlemmer

Eivind G. Hillestad, Theodor Gautestad, Arthur Landsverk og Anne Grethe Haugaa som varamenn.

Revisor ble Konrad Evensen.

Hvordan har S.G. fungert i disse 10 årene?

I vedtektene for foreningen står det som første punkt at man skal skape interesse for og formidle kunnskaper om geologi. Vi har derfor sett dette som en hovedoppgave.

Det må konstateres at samlerinteressen ofte er et motiv for å bli medlem i S.G. Det er vel å bra, men geologi er likevel mye mer enn fine mineraler. Det er kort sagt naturen rundt oss. Det er den jordskorpen vi alle trækker på og lever av.

Styret i foreningen har derfor tatt opp forskjellige sider av geologien. Ikke minst gjelder det innholdet i tre-dagers seminarer som vi har hatt hvert år siden foreningen kom i gang.

Allerede i oktober 1970 ble det et nytt seminar på Evje, hvor tittelen på et av foredragene var: Jordskorpen og dens bergarter - Vårt livsgrunnlag - av

Inge Bryhni. Stip. Per Chr. Sæbø talte om Iveland-Evje-området geologi. Vi må her nevne at Inge Bryhni fra Universitetet har vært krumtappen i mange av våre arrangementer. Han er forøvrig vårt første og hittil eneste æres-medlem.

De årlige seminarer blir til vanlig arrangert i september, og de går fra fredag kveld til søndag ettermiddag. Det er som regel 3-4 forelesninger og to ekskursjoner. Vi får eksperter til å forelese, men ved siden av dem engasjerer vi også lokale krefter.

De to første seminarer var som nevnt på Evje. Senere har vi latt de ambulere til forskjellige steder på Sørlandet. Dette bl.a. for at avstandene er store, men dessuten også for å kunne ta den stedlige geologi opp som tema. I 1971 ble således seminaret lagt til Grimstad i samarbeid med SØTS.

Vi har to ganger hatt kvartærgeologien som tema på seminarer. Således hadde vi høsten 1972 kvartærgeologisk seminar i Mandal. Hovedforeleser der var prof. Steinar Skjeseth fra NLH, Ås. Dessuten var dosent Bjørn Andersen fra Bergen også med.

Vi gjentok samme temaet 1975, denne gang på Eikely i Froland. Der også var det Skjeseth som foreleste og var guide i området. Lektor Hans Petter Evensen fra Holt var også foreleser. Prof. Skjeseth har forøvrig vært mye med i S.G.

En annen person som vi i vår forening har hatt stor glede av er Torgeir Falkum fra Århus Universitet. Han er opprinnelig fra Kristiansand. Falkum har i mange år sammen med sine geologistudenter studert og kartlagt geologien på Sørlandet. På to av våre seminarer har Falkum vært med. Første gangen var i Søgne i 1976 og andre gangen i Flekkefjord i 1978. Begge gangene ble hovedvekten lagt på bergarter og den geologiske historien i området. Det bør her nevnes at han har skrevet om sitt arbeid: »Sørlandets geologiske utvikling».

I 1973 ble Arendalsområdets geologi behandlet på et seminar på Eikely i Froland. I 1974 og 1977 var Evje igjen stedet. Det siste, i 1979, var i Tvedestrand hvor østre del av Agder ble studert. Det var igjen Bryhni som hadde hovedansvaret.

Vi har således gjennom disse 10 årene ambulert frem og tilbake på hele Agder. De som har vært med på alle eller de fleste av seminarer, har fått en grundig innføring i Sørlandets geologi. Som det fremgår av ovenstående har vi på alle seminarer hatt fagfolk fra universiteter og høyskoler. Seminarer har vært godkjent som universitetsseminarer og således nytt godt av stor støtte økonomisk. Vi bør her nevne at studiekonsulent Pauls Hals har vært en meget nyttig og villig kontakt for oss. Foruten eksperter utenfra har vi også hatt lokale krefter til rådighet. Bl.a. har Ole Fr. Frigstad vært mye benyttet. Det er også mange amatørgeologer som på forskjellig måte har vært aktive, ikke minst som guider. Her bør særlig nevnes Orest Landsverk.

Deltagelsen på seminarerne har variert fra ca. 30 til ca. 100, og det er folk i alle aldre, fra skoleungdom til pensjonister.

Hvilke andre faglige aktiviteter har foreningen stått for?

På grunn av de store avstander er det ikke helt lett å arrangere slike i S.G. regi. Derfor er det de lokale avdelinger som mest har tatt seg av dette.

Vi må nevne **steinmessen på Iveland**. Steinmesser er nå noe som foregår mange steder rundt i landet. Det er vel først og fremst mineralinteresserte personer slike messer samler. De foreskjellige geologiforeningene arrangerer dem helst som å samle inn penger til virksomheten.

Etterhvert er det blitt obligatorisk med en steinmesse i Iveland, som regel i mai. Det er fattet vedtak av styret i S.G. at eventuelle overskudd skal gå til et fond til støtte for et fremtidig mineralmuseum i Iveland. Grunnstammen i dette museum er Landsverks mineralsamling som Iveland i sin tid kjøpte. Det trengst lokaliteter til et slik museum, og vil nok være en kommunal sak. Det som etterhvert kan bli et fond fra steinmessen, kan trolig brukes til innkjøp av mineraler til samlingen.

Lokallag

Tidlig ble man klar over at det var nødvendig med en organisering lokalt. I 1971 ble dannet lokalavdelinger i Evje, Kristiansand og Arendal/Grimstad. Ikke alle disse har levd videre. På Evje har det vært vanskelig å få til noe varig. Derimot har Arendal og Kristiansand fortsatt å utvikle seg til meget aktive lag.

Disse to lokalavdelingene driver regelmessig møtevirksomhet, med faglige foredrag. De avholder kurser. Det har bl.a. vært kurser for begynnere i Grimstad, Kristiansand og Arendal. Lokalavdelingene arrangerer mange turer i distriktet og også lengre turer.

Det er sikkert at skal den geologiske interessen holdes oppe, er det viktig med aktiviteter i det nære miljø. Det skal nevnes at man har vært inne på tanken å få til en avdeling i Flekkefjord. Men det er ennå ikke realisert.

NAGS. Interessen for amatørgeologi er stor over hele landet. Sørlandets geologiforening er den eldste forening, men det var ikke lenge etter at det kom tilsvarende foreninger i Oslo og Telemark. Tanken om et felles organ for foreningene dukket opp.

Bokstavene NAGS står for Norske Amatørgeologers Sammenslutning. NAGS er altså en sammenslutning av flere amatørgeologiske foreninger. Etter siste oversikt er det nå 18 slike som er med NAGS.

Det øverste organ for NAGS er Fellesrådet. Dette fellesrådet består av en representant fra hver forening. Fellesrådet skal ha to møter i året. Årsmøtet avholdes om høsten. Fellesrådet velger et sekretariat.

NAGS skal arbeide for saker av felles interesse for foreningene, men Fellesrådet er ikke noe overstyringsorgan. Hver forening er suveren i sine disposisjoner.

NAGS-nytt. Behovet for et medlemsblad meldte seg også snart, og NAGS-nytt kom igang. Stort sett har det også vært tilfelle. Dette bladet vil stå og falle med at det kan skaffes redaktør. Det er en jobb med mye arbeid, og den kaster lite eller intet av seg.

Bladet skal være i bindeorgan mellom Fellesrådet og de enkelte foreningene. Bladet skal ha variert innhold av faglig tilsnitt, foreningsnytt og -aktiviteter. Det er viktig at de enkelte medlemmer skriver i bladet. Vi må innrømme at det har vært heller lite bidrag fra S.G.

Årsmøtet i S.G. er som regel i mai. Det er ikke det store sus over årsmøter for tiden. Det er vanskelig å få folk til å ta på seg hverv i foreninger. Dette har også Sørlandets Geologiforening fått erfare.

Våre årsmøter kombineres alltid med et faglig foredrag og/eller ekskursionsjoner. Vi har gjerne årsmøtet på lørdag med et foredrag etterpå. Dagen etter har det ofte vært en ekskursion. Det er da som regel flere på ekskursionen enn på årsmøtet.

På samme måte som seminarene har vi latt årsmøtene ambulere fra Evje/ Iveland til Kristiansand, Grimstad, Froland.

Per Myrann

SEMINAR 1980

Sørlandets Geologiforening vil arrangere sitt årlige seminar i tiden 19 - 21 september på Grenaderen, Evje. Forelesere blir Inge Bryhni, John Brommeland og Ole Fr.Frigstad. Orest Landsverk vil stå for ekskursionene. Mer detaljerte opplysninger kommer siden, kryss av i kalenderen nå.